

α σεργάννα

Νίκη Ελευθεριάδη

Η Ζωγράφος

των παιδικών της ονείρων

Μυτιληναίων Λόγος ●
Τέχνες ●
Πολιτισμός ●

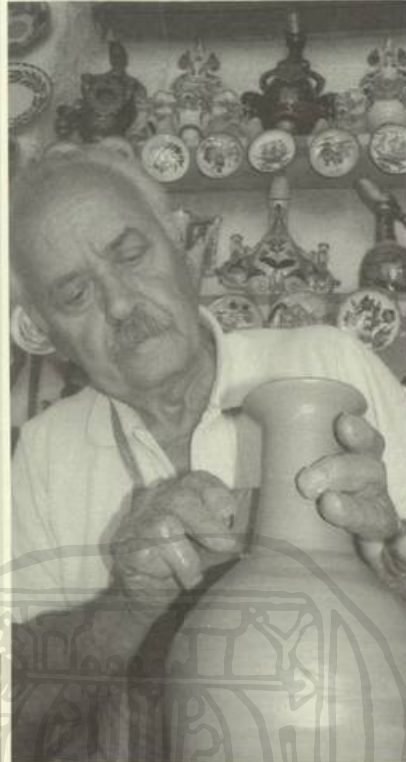
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ "Ο ΘΕΟΦΙΛΟΣ"
Εκδότης - Διευθυντής: Περικλής Φ. Μαυρογιάννης

16

ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Μοιράζεται χάρισμα

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ '10

Λέσβος - Κεραμική • Έννοιες αλληλεπένδετες

διαβάστε σ' αυτό το τεύχος

- 4 "Λειτουργία της Μήθυμνας"
ποίηση του Φαίδωνα Θεοφίλου
του Νίκου ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ
- 6 "Ένα παρελθόν χωρίς ...μέλλον"
του Τάκη ΧΑΤΖΗΧΑΝΑΓΓΙΩΣΤΟΥ
- 8 "Νίκη Ελευθεριάδη"
η ζωγράφος των παιδικών της ονείρων
Κείμενα: Χρόνης ΜΠΟΤΣΟΓΛΟΥ
Αγγέλα ΤΑΜΒΑΚΗ
- 10 "Ήχος και Εικόνα στη
θεατρική Αναπαράσταση"
του Νίκου ΠΕΡΕΛΗ
- 12 "Στιγμές"
η θεατρική παράσταση του ΦΟΜ
του Ανδρέα ΣΕΦΤΕΛΗ
- 13 "Ένα χειροκρότημα για τον Τζαφάρ"
Στη θεατρική παράσταση "ΣΤΙΓΜΕΣ"
της Πέλλης ΓΙΑΚΟΥΜΗ
- 14 Στρατής ΜΟΥΦΛΟΥΖΕΛΗΣ (Μουφλού)
"Ποίηση, απ' το περβάζι
ενός ανενεργού ποιητή"
- 15 "Μαριανθούλα - Πρίμου Σούγιουλτζη"
η ζωγράφος της Μυτιλήνης
Άνθιος ΛΟΓΟΣ
του Περικλή ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ

Εξώφυλλο: Έργο της Νίκης ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ
Λογότυπο: της Μαρίας ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗ
Εσωτερικές σελίδες:

Ζωγραφική: Γ. Λολοσίδης σ. 5
Ν. Ελευθεριάδη σ. 8, 9
Α. Πρωτοπάτης σ. 15
Φωτοπορτρέτα συνεργατών σ. 2, 4, 7, 10, 12

Ο αγιασώτης κεραμίστας
Ιωάννης Χατζηγιάννης,
στο εργαστήρι του στην Αγιάσο
Φωτογραφίες: Ηλίας Μεφίρης

Προσφορές

Το περιοδικό μας "ασελάννα",
ευχαριστώντας, πληροφορεί
τους φίλους και συνεργάτες του,
που έχουν εκδηλώσει την επιθυμία
να το στηρίξουν οικονομικά, ότι οι
τραπεζικοί λογαριασμοί του ΦΟΜ,
είναι:
ΕΘΝΙΚΗ Τράπεζα: 415/296086-91
ΑΤΕ Bank: 355.010.23139.82

Ήδη, μας έστειλαν, και ολόθερμα
τους ευχαριστούμε:

Βύρων Τσιάμης,	€ 250
Βασιλική Ελευθεριάδη	€ 300
Νίκη Σεραφετινίδη	€ 50
Ανώνυμος	€ 20

ασελάννα

ΤΕΥΧΟΣ 16°
27 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2010
Κυκλοφορεί δωρεάν
κάθε δεύτερη Πανσέληνο

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
«Ο Θεόφιλος» (1977)
Θέατρο ΦΟΜ
Δ/ση: Ταχ. Θυρ. 68 • 811 00 ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Εκδότης - Διευθυντής - Επιμελήτης
ΠΕΡΙΚΛΗΣ Φ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ,
Πρόεδρος ΦΟΜ
Mob: (+30) 6977922979
Τηλ. & Fax ΦΟΜ: (+30) 22510 43533
e-mail: seftelis@yahoo.gr

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση
PROMOLINE A.E.
Αγ. Ειρήνης 7 • 81100 Μυτιλήνη
Τηλ. & Fax: 22510 44054
e-mail: promoline@les.forthnet.gr

Παρακαλούμε οι συνεργασίες - κείμενα
προς δημοσίευση να είναι σύντομα και πε-
ριεκτικά ει δυνατόν σε ηλεκτρονικό αρχείο
στο e-mail: promoline@les.forthnet.gr

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση του περιεχο-
μένου του περιοδικού μόνο με ονομαστική
αναφορά του τίτλου του

ISSN: 1791-4272

Αριθμός Αδείας ΕΛ-ΤΑ 8217

«Έργα και Ημέραι των εχθρών μας
και των φίλων».

ΊΜΙΑ

Γενάρης 1996

της Χρυσούλας ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ *

Πολύς ο σάλος που έγινε
στα μέσα της νυκτός,
και στον αφρό τινάχτηκε
μ' όλο το κράτος του ο βυθός
να θεριέψει του Αιγαίου μας το κύμα,
καθώς, αιφνίδιος συριγμός
σαν λοχισμός
έκοψε της άκρας σιωπής το νήμα.

Συναγερμός!
Στη Θάλασσά μας προσεγγίζει επιβουλή,
να κλαδέψει το ακριβό της σχήμα.

Τρομάξαν τα πλεούμενα
κι οι σκούνες αραγμένες.
Και σύ, ώ Αίολε, αράθυμε,
ξέσκισες τους ασκούς
και θύελλες ξαπέλυσες
σφοδρές κοπαδιασμένες
θραύοντας, εξεπίτηδες, της καθεμιάς
τις φρένες.

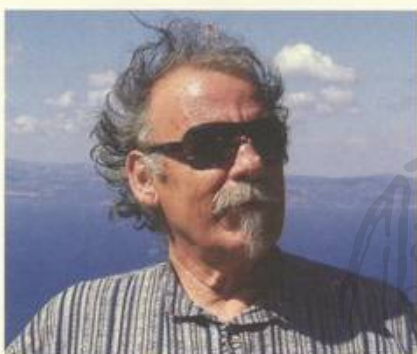
Κι' έγινε βοή και χαλασμός.
Ανάστα, όλη η φύση στον αγώνα.
Και ξαφνικά, καταμεσί απ' το πέλαγο,
τινάχθηκε μιá τρίαινα,
κι' ακούστηκε η βροντερή φωνή
του Ποσειδώνα
«Μακρυά από μάς οι βέβυλοι.
Απ' των Ελλήνων το Αιγαίο,
ούτε σταγόνα».

Όρη τινάχτηκαν τα κύματα,
κι' ώρμησαν μονομιάς
στη μακρυνή συστάδα των νησιών μας,
στα Ίμια.
Κι' ως είδαν, κι' ως αντίκρυσαν,
τί άφησε ξοπίσω της η ξένη επιβουλή,
σάν ίπποι ξέφρενοι που ξαφνικά
τους σταμάτησαν οι χαλινοί,
στάθηκαν,
με βία συγκρατώντας πάταγο κι' ορμή.
Και σάν σημαίες περήφανες,
παραμερίζοντας τα παιανίσματα των θρήνων,
απέδωσαν την Ύστατη Τιμή,
στη νειότη και στο χαλασμό
τριών παλληκαριών Ελλήνων.

Κι' έγραψεν η Βίβλος, η Ιστορία,
με νέα ημερομηνία : Ίμια.
Έργα και Ημέραι των εχθρών μας,
και των φίλων.

* Η Χρυσούλα Χατζηγιαννίου είναι ποιήτρια, φιλόλογος.

Μικρή αναφορά στη "Λειτουργία της Μήθυμνας" του Φαίδωνα

Φαίδων Θεοφίλου

Γεννήθηκε το 1947 στη Μυτιλήνη.
Σπούδασε Κοινωνικές επιστήμες.
Είναι ποιητής και πεζογράφος.

Έργα του

ΠΟΙΗΣΗ

«Ο Μικρός Ελληνικός», 1996
«Επίμονο θεώρημα», 1986
«Εγκώμιον θέρους», 2005
«Ελληνική νύχτα», 2005
(Βραβείο Λιλής Ιακωβίδη),
«Η λειτουργία της Μήθυμνας», 2007

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

«Το δακτυλίδι του Ήλιου», 1983
(Α' Βραβείο της ΕΕΛ)
«Νοσάνθη», 1986
(Βραβείο Μ. Λουντέμη της ΕΕΛ),
«Ο Θεός στο καφεείο», 1995
«Ο Τρόφιμος», 2001
«Επταφώνιας αναγνώσματα», 1997

Έργα του έχουν μεταφραστεί στα
Πολωνικά, Γερμανικά,
Βουλγαρικά, Τσεχικά.

Αποσπάσματα από τα βιβλία του
φιλοξενούνται σε ελληνικές
και ξένες Ανθολογίες.

Η *Λειτουργία της Μήθυμνας* του Φαίδωνα Θεοφίλου είναι ένα ποιητικό έργο - διαδρομή στο χτες, στο σήμερα, στο διηνεκές. Έργο ποταμός. Ποταμός φωτός, συναισθημάτων, χρωμάτων, φυσικών στοιχείων, ένας απέραντος ποταμός ζωής και αλληγορικής σκέψης.

Η *Λειτουργία της Μήθυμνας* διαθέτει πλούσιο εσωτερικό λόγο, που εστιάζεται στο ουσιώδες και μόνο σ' αυτό. Πρόκειται για ένα απέραντο πίνακα ζωντανών χρωμάτων, που επιβάλλεται με τη λυρική του δύναμη και ακινητοποιεί τον αναγνώστη με τις πολύμορφες διαστάσεις του, ενώ παράλληλα τού ενεργοποιεί τη σκέψη, το συναίσθημα και τις αισθήσεις που συμμετέχουν στη μοναδική αυτή *Λειτουργία* με αρχιερέα «το Φως και συμμετέχοντες, τα Πρόσωπα, τον ελληνικό γενέθλιο Τόπο, τη Φύση, την Ηχώ της Ιστορίας, τους Άγιους που νοιάζονται για τις σοδειές, τη Θάλασσα, τις Εποχές, τον Έρωτα που παραμονεύει, τα στραβοπατήματα της λογικής».

Δεν στάζουν μόνο τα μαλλιά του Έρωτα «λάλον ύδωρ», αλλά και αυτή η ιπτάμενη μορφή του ποιητή, που επισκέπτεται την αγαπημένη του Μήθυμνα για να αποθέσει τον έρωτά του γι' αυτήν και να απορροφήσει ο ίδιος τον έρωτα που του εμπνέει ο γενέθλιος τόπος. Σ' ένα απέραντο πολυκεντημένο χαλί, που απλώνεται πάνω, γύρω και μέσα στη θεία πόλη του, ο ιπτάμενος επισκέπτης της φέρνει προσφορά, καθώς την πλησιάζει όλο και πιο κοντά, παρέα με το Νοτιά και την Αύρα, κρασί, ένα ανήλικο ήλιο, μαστίχα και ευκάλυπτο, ενώ στ' αυτιά του φτάνει εξαίσια η σιωπηρή συναυλία των ασημένιων οπάρων. Έρχεται φέρνοντας δώρα, τους άρτους του, στο κάστρο της ελπίδας της, και, καθώς ξεχύνεται σαν καλόγνημη Άρπυια στο δάσος της αγαπημένης του, βλέπει την άρπα της νεότητας ν' ακουμπά στα αναστήματα των πεύκων – τι εικόνα κι αυτή!... – και το λαμποκόπημα των γυναικείων χαμόγελων να αποκαλύπτει τα μυστικά που κρύβουν οι πευκοβελόνες.

Παρελθόν και παρόν ενώνονται άρρηκτα, και εντελώς φυσικά, σαν πνοή ανέμου και συνέχεια αδιάσπαστη. Η Μαριάνθη, η Φωτεινούδα, η Ευστρατία, η Εριφύλλη, η Αγγελική, η Θελεξιόπη, αλλά και ο Ιωάννης, ο Παναγιώτης, ο Θεμιστοκλής, ο Κωνσταντίνος, ο Αριστομένης, ο Ιγνάπιος θα μπορούσε να είναι – και οίγουρα είναι – η Κλυταιμίστρα, η Σαπφώ, η Αντιγόνη, η Ιομήνη, ο Δίων, ο Αλέξανδρος, ο Περικλής, ο Αγαμέμνων και εί τις άλλος.

Οι σκηνές εναλλάσσονται με μια ταχύτητα και φυσικότητα που παρασύρει τον αναγνώστη στο όνειρο, τον απογειώνει και τον αναγκάζει να συμπεριφερτεί, καλύτερα να πετάξει, μαζί με τον ποιητή σε ένα διαχρονικό ταξίδι προς τη Μήθυμνα, που τελικά συμβολίζει τον ενιαίο ελληνικό γενέθλιο τόπο...

Θεοφίλου

ὕρω και κάτω τους η φύση οργιάζει: το λουλακί, το κίτρινο, το κόκκινο, καθώς τα λούζει το φως, το αιώνιο φως των όντων, επιτρέπουν στη Μήθυμνα να φορέσει τα φίλτρα της ομορφιάς της, ενώ τα κίτρινα, γαλάζια και γκρίζα βουνά κοιτάζουν άγρυπνα με υπεροψία και παιδική ζωγραφική αθωότητα, συμμετέχοντας συνειδητά στο χρωματικό όργιο μιας φύσης που επίγεια και επιθαλάσσια συνοδεύει τη διαχρονική επέλαση θριάμβου προς τη Μήθυμνα.

Χλοάζουν τα όνειρα, ανατριχιάζουν οι τόποι, πηδούν μέσα από τα κύματα τα μελέμια, χύνονται οι μωρωδιές, η Μήθυμνα ζει το όνειρό της και γίνεται και η ίδια ένα όνειρο μιας ζωικής συνέχειας και συνέπειας που, μαζί με τον ιπτάμενο ποιητή, έρχεται να φέρει το άγγελμα της συντριβής μιας ευκαιριακής ουτοπίας και του εξαίσιου θριάμβου της ζωής, που είναι και θρίαμβος όλων των έμβιων όντων, όχι μόνο του ανθρώπου, γιατί δεν είναι ο άνθρωπος μόνος του που καλείται να θριαμβεύσει, αλλά ο θρίαμβός του νοείται μόνο στην άρρηκτη ενότητά του με ό,τι πλάστηκε πάνω στη γη.

Η *Λειτουργία της Μήθυμνας* του Φαίδωνα Θεοφίλου είναι ένα συναρπαστικό όνειρο ζωής, ένα ταξίδι, μια μαγευτική ονειροφαντασία, όπου η Μήθυμνα βρίσκει τον άξιο ποιητή της που έχει την ικανότητα να τη βυθίσει στο όνειρο και να την ανασύρει από αυτό. Είναι αξιοθαύμαστη η σύλληψη του ποιητή, που δημιουργεί τελικά κάτι τόσο εγκόσμιο και παράλληλα τόσο μεταφυσικό, για να στήσει τη λειτουργία του στον ελληνικό τόπο και χρόνο.

Ο ποιητής, μαζί με όλους εμάς τους αναγνώστες συνοδούς στο ταξίδι - Λειτουργία, φεύγει βγαίνοντας έξω από το τραγούδι που ο ίδιος έπλεξε, καθώς ο κατακόκκινος ήλιος της δύσης αφήνει τη Μήθυμνα στον πόνο και το θρίαμβό της. Πρόκειται για μια εικόνα που φέρνει δάκρυα, πόνο στην ψυχή και θάμβος στα μάτια. Ίσως να είναι το καλύτερο σύγχρονο ποίημα που έχω διαβάσει....

Νίκος ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ
Ομότιμος καθηγητής Α.Π.Θ.
Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών

Έρχομαι Μήθυμνα,
από το Πήλιο
τη Λήμνο
τον Άθωνα
την Αιολίδα
ξευλιγόντας ώς τα σένα
τα ηρωικά τους αγναντέματα.
Και σου φέρνω τον Έρωτα
Με τα μαλλιά του να σιάζουν «λάλλον έθωρ».

Κρασί σε κούπα πέτρινη
Με ήλιο ανήλικο οβησμένο.
Μαστίχα απ' τις εικόνες των μοναχών
κι ευκάλυπτο
τυλιγμένα στο αεράκι της σιωπής.
Ζεστά μάρμαρα σου φέρνω
της φυλής που αγνόησε το χρόνο.

Αντικρίζω τη Μήθυμνα
με σκέπη τα πορτοκαλόχρωμα παράπονα του ηλίου.
Από ζεονάρια ματιές δύο,
μυήγω στις κλειδώσεις της ομορφιάς της
κι αποθέτω τους άρτους μου
στο κάστρο της ελπίδας της.

Τα βουνά μάς κοιτάζουν άγρυπνα
τοκίζοντας την αρετή τους στα χρώματα,
την υπεροψία τους στον άνεμο.
Βουνά κίτρινα, γαλάζια, γκρίζα,
αμιλλώνται τις παιδικές ζωγραφιές
στην αθωότητα.

Τα μελέμια πηδούν
τα σκαλοπάτια της θάλασσας
και ξεσηκώνουν τα ολόξερα φύκια
σε φευγτική επανάσταση.

Τα δέντρα με κλωνιά απλωμένα
ίδια τανυσμένα δάχτυλα που διφούν την αφή,
βιάζουν την ημέρα
με μια φωτοληψία ακατάσχετη.

Στο δι' ευχών,
α φωτοποιητής
κομίζει περίληψη τοπίων
τ' ουρανού της Μήθυμνας
και σφραγίζει τον Έρωτα
των αισθήσεων και της νόησης.

Από την «ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ»...
στη Μήθυμνα
του καθενός μας.

Τάκης ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

“Ένα παρελθόν χωρίς... μέλλον”

αυτοβιογραφικό απόσπασμα από το υπό έκδοση βιβλίο,
για τη διαδρομή του συγγραφέα στον πνευματικό χώρο.

Ο Τάκης Χατζηαναγνώστου,

γεννήθηκε το 1923 στη Μυτιλήνη,
όπου και μεγάλωσε.

Σπούδασε οικονομικές επιστήμες
και εργάστηκε στην Εθνική Τράπεζα,
και χρημάτισε ως και διευθυντικό
στέλεχος.

Εκδότης του περιοδικού «Λόγος»
στη Μυτιλήνη.

Από το 1937 άρχισε να δημοσιεύει
ποιήματα, διηγήματα σε εφημερί-
δες και περιοδικά.

Το 1951 κυκλοφόρησε την πρώτη
του ποιητική συλλογή «Τομές».
30 βιβλία του (μυθιστορήματα, κρι-
τικές, μελέτες κ.ά.) πολλά από τα
οποία έχουν μεταφραστεί σε πολ-
λές ξένες γλώσσες.

Το έργο του, λυρικό στη βαθύτερη
ουσία του, χαρακτηρίζεται από
απέραντο ανθρωπισμό.

Πολυβραβευμένος συγγραφέας.

Έχει τιμηθεί

Με το Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών
(Άτομο, 1978),

Βραβείο Ουράνη (Ζωή, 1956),

Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος
(Ένας πολίτης ελεεινής μορφής,
1975), κ.ά.

Έγραψε θεατρικές επιθεωρήσεις
στη λεσβιακή ντοπιολαλιά, καθώς
και πάνω από 30 θεατρικά έργα,
πολλά απ' τα οποία παίχθηκαν επί
σκηνής.

Ο Τ.Χ. είναι γνωστός και ως σενα-
ριογράφος, κινηματογραφικών ται-
νιών και ελληνικής τηλεόρασης.

ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1937-1940, αλλά και πιο μπροστά, πρέπει να έγραφα πολ-
λά ποιήματα σε παραδοσιακή φόρμα, με μέτρο, ρίμες, και ρυθμό. Τα έδι-
να στα κορίτσια, τις συμμαθήτριάς μου στο Πρακτικό Λύκειο. Ούτε απ'
αυτά έχω κρατημένο τίποτα.

Πριν μιλήσω για το τι απέγιναν εκείνα τα «δημιουργήματά» μου, πρέπει
να πω ότι μόλις τα τέλειωνα, (κυρίως απογέματα, αφού ολοκλήρω-
να τα διαβάσματά μου του σχολείου για την αυριανή μέρα), και πριν
τα χαρίσω «υπερηφάνως» σε κάποια απ' τις ωραίες συμμαθήτριάς,
έτρεχα στο μαγαζί του πατέρα μου και καιροφυλακτούσα πότε θα δω ελεύθερο
από δουλειά έναν υπάλληλο του αντικρινού δερματοπωλείου (του Μολυβιάτη
λεγόταν), ονόματι Νίκο Ευαγγελινίδη. Ήταν πρόσφυγας απ' τη Σμύρνη, και
ήξερε πέντε γράμματα παραπάνω από μένα αφού είχε τελειώσει μια εμπορική
σχολή. Μόλις έβλεπα ότι δεν είχε πελάτη, έτρεχα κοντά του και τον παρακαλού-
σα:

«Κύριε Νίκο, να σας διαβάσω ένα ποίημα;»

Ο άνθρωπος προφανώς δυσφορούσε. Αλλά δεν το έδειχνε. Μου απαντούσε:

«Μα εγώ δεν ξέρω απ' αυτά. Όταν μου το διαβάσεις, τι θα καταλάβω;»

Ήταν πολύ ευγενικός. Κι έτσι κι εγώ επέμενα: «Δεν πειράζει. Απ' την έκφρα-
ση του προσώπου σας θα καταλάβω εγώ αν είναι καλό ή όχι το ποίημά μου.»

Ο άνθρωπος σήκωνε τους ώμους του, κάνοντας μια γκριμάτσα απορίας. Σί-
γουρα δεν έμπαινε στο πνεύμα μου. Αλλά ένιωθε ότι δεν μπορούσε και να ξε-
φύγει. Μου παραχωρούσε την έστω και ελάχιστη ώρα του. Κι εγώ του διάβαζα
τους στίχους μου.

Όταν τέλειωνα, γύριζα και τον κοίταζα με τη σχετική αγωνία «του δημιουρ-
γού» καρφιστωμένη στο πρόσωπό μου, ώσπου να συλλάβω την απήχρηση του
γραφτού μου. Κι ο καημένος ο Νίκος έμενε μεν συλλογισμένος, αλλά συγχρό-
νως αισθανόταν και υποχρεωμένος να εκφράσει την άποψή του για το γραφτό
μου, μια και αυτός ήταν ο σκοπός της ανάγνωσής μου. Έλεγε: «Καλό είναι αυ-
τό που μου διάβασες, αλλά κάπου μου χτυπά άσκημα στ' αυτί, δεν ξέρω να σου πω
ακριβώς πού και γιατί, κάπου, σ' ένα σημείο... Για ξαναδιάβάσε-μου-το.»

Και το ξαναδιάβαζα αργά. Κι ο Νίκος ξαφνικά σε κάποιο συγκεκριμένο ση-
μείο με σταματούσε: «Να, εδώ, σ' αυτό το σημείο, κάτι δε μου πάει καλά.»

Ρωτούσα τρέμοντας: «Δηλαδή τι;»

Ο καλός και υπομονετικός μεγάλος φίλος δεν ήξερε να μου εξηγήσει. «Δεν
ξέρω...» έλεγε συγκρατημένα, σαν να έφταιγε ο ίδιος που μου έβρισκε λάθη.

Γύριζα οπίτι μου και περνούσα τους στίχους μου από λεπτομερέστατο κόκι-
νο. Στο τέλος έβρισκα τι έφταιγε. Κάπου κούτσαινε ο ρυθμός, ή κάπου έμπαινε
στη μέση κάποια χασμωδία. Διόρθωνα το φταίξιμο. Και επέστρεφα στο μαγαζί
μας, και στηνόμουν απέναντι απ' το δερματοπωλείο, και μόλις έβλεπα το Νίκο

εύκαιρο, έτρεχα κοντά του, και ξαναπαρακαλούσα: «*Να το διαβάσω ξανά ;*»

Ήταν, βλέπεις, το αναγνωστικό μου κοινό. Περίμενα να συναινέσει. Κι όταν ένευε με το κεφάλι «ναι», και το ξαναδιάβαζα, και τον έβλεπα να χαμογελά, δείγμα ότι δεν έβρισκε πια ψεγάδι, έφευγα ικανοποιημένος ότι έγραψα το «αριστουργήμά» μου.

Αυτά τα «αριστουργήματα» μοιράζονταν κατόπιν στα κορίτσια του σχολείου. Δεν κρατούσα αντίγραφά τους, γιατί ούτε γραφομηχανή είχα, ούτε φωτοτυπικά μηχανήματα υπήρχαν τότε. Επιπλέον βαριόμουν να τα αντιγράψω.

Ένα απ' αυτά βρέθηκε απ' τον συνθέτη Γιάννη Σπανό πολύ αργότερα δημοσιευμένο σε κάποια επαρχιακή εφημερίδα (δε θυμάμαι πού και ποια, γιατί ούτε εκείνος ήξερε να μου πει), το άρεσε, το μελοποίησε, και το περιέλαβε σ' ένα δίσκο του με τον τίτλο «*Ανθολογία*», μαζί με στίχους του Παλαμά, του Μαλακάση, και άλλων. Και για το γεγονός αυτό έμαθα λεπτομέρειες πολύ αργότερα - ως εξής: Ένα πρωί χτύπησε το τηλέφωνό μου στο γραφείο μου, στην Τράπεζα όπου εργαζόμουν, στην Αθήνα. Σήκωσα το ακουστικό.

«*Τον κ. Χ. παρακαλώ.*»

«*Ο ίδιος, ορίστε.*»

«*Πατσιφάς εδώ.*»

Το όνομα δε μου έλεγε τίποτα. Δεν είχα πάρε-δώσε με τη μουσική και τους μουσικούς κύκλους, και δεν

τον ήξερα τον άνθρωπο, ο οποίος εντούτοις ήταν απ' τους παράγοντες της μουσικής ζωής του τόπου τα χρόνια εκείνα. Νόμισα ότι επρόκειτο για πελάτη της Τράπεζας και ήθελε κάποια εξυπηρέτηση.

«*Ορίστε, σας ακούω.*»

«*Παρακαλώ να ρθείτε απ' το γραφείο μου να σας δώσω κάτι.*»

Παραξευεύτηκα. Ένας άγνωστος με παίρνει τηλέφωνο και μου ζητά να πάω απ' το γραφείο του για να μου δώσει κάτι. Σαν τι δηλαδή ; Προβληματίστηκα. Χωρίς να μου πει ποιος είναι, πού με ξέρει, πού τον ξέρω, πού είναι το γραφείο του - μπορούσε έτσι διατακτικά να με καλούσε κοντά του; «*Ποιος είστε κύριέ μου; Ποιο και πού είναι το γραφείο σας ;*»

Ο Πατσιφάς ξερόβηξε, προφανώς δυσφόρησε με την άγνοιά μου. Τελικά μου έδωσε τα στοιχεία που μου έλλειπαν. Πήγα και τον βρήκα. Κατάπληκτος άκουσα για κάποιους ξεχασμένους στίχους μου, για τον συνθέτη Γιάννη Σπανό, για τη μελοποίησή τους. Έβγαλε αμέσως και μου παρέδωσε δυο αντίτυπα δίσκων των 33 στροφών, με τον τίτλο «*Ανθολογία*». Στην προμετωπίδα τους φιγουράριζε το όνομά μου ανάμεσα σε άλλα μεγάλα της νεοελληνικής ποίησης. Φυσικά συγκινήθηκα.

Γύρισα σπίτι μου κι έβαλα τον ένα δίσκο στο πικ-απ, ν' ακούσω τους στίχους μου που τους τραγου-

δούσε η Πόπη Αστεριάδη - ένα απ' τα αστέρια τα εποχής. Και συγκινήθηκα ακόμα περισσότερο. *

Θέλω να προσθέσω εδώ ότι τα πνευματικά δικαιώματα που εισέπραξα απ' αυτό το τραγούδι ήταν πολλαπλάσια απ' όσα είχα εισπράξει ως εκείνον τον καιρό απ' τα μέχρι τότε βιβλία μου. Βέβαια το συγκεκριμένο πρόβλημα δεν είναι τόσο του συγγραφέα και της απήχρησής του στο αναγνωστικό κοινό, όσο των εκδοτών και του κατά πόσο φροντίζουν την προώθηση των εκδόσεών τους, για να έχουν εισπράξεις και να επιμερίζουν και στο συγγραφέα τα ποσοστά του. Αλλά αυτό είναι μια άλλη λυπητερή ιστορία.

* Πρόκειται για το ποίημά μου με τον τίτλο «*Βροχή*», γραμμένο στα 15 ή στα 16 μου, εμπνευσμένο από μια εικόνα του ίδιου μου εαυτού, όταν, παιδάκι άρρωστο, με κάθιζε η γλυκιά μου μάνα στο περβάζι ενός παραθυριού μας, που έβλεπε στο δρόμο, να κοιτάζω τη βροχή. Ιδού-το:

Άρρωστη μνήμη, κουρασμένη
πίσω απ' το τζάμι αναπολεί
έξω η βροχή μελαγχολεί
λησμονημένη.

Κι είναι στα χείλη απλωμένη
μια τόσο ανέκφραστη οιωπή
κι είναι η ματιά τόσο θαμνή
σαν πεθαμένη.

Άραγε τι να περιμένει
αυτή η οιωπή κι αυτή η ματιά
στον κόσμο τίποτ' άλλο πια
δεν απομένει

Έξω η βροχούλα η κουρασμένη
ποιος ξέρει τι ν' αναπολεί
ενώ η καρδιά μελαγχολεί
λησμονημένη.

Νίκη Ελευθεριάδη

Η Ζωγράφος των παιδικών της ονείρων

*Σαν τα κινήματα της φαντασίας
που ζωγραφίζουν την ευτυχία...*

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Η ΝΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ ζωγραφίζει τα παιδικά της όνειρα. Ποιος λέει ότι τα όνειρα του παιδιού δεν κρύβουν φόβο και αγωνία! Κόρη του πετρανού ζωγράφου και συγγραφέα Τάκη Ελευθεριάδη (ενός πολύ γοητευτικού και σημαντικού ανθρώπου, ο οποίος ανάλωσε την ζωή του στην τέχνη περισσότερο ως αισθητοτής παρά ως καλλιτέχνης), έζησε, σαν παιδί, τη μυθολογία της ομορφιάς μέσα στα βιβλία και τις συλλογές του πατέρα της. Ζεί την ζωή με το δικό της γήινο ταμπεραμέντο το οποίο την οδηγεί ερωτικά ξανά στα πράγματα. Το πάντρεμα αυτών των δύο στοιχείων: μυθολογικό και αισθησιακό, νομίζω ότι το βρίσκουμε στις ζωγραφίες της.

Είναι λοιπόν η Νίκη Ελευθεριάδη «**ασπούδαχτα σπουδαγμένη**». Η εικαστική διατύπωση που προτείνεται στα έργα της μεταφέρει με ακρίβεια το αίσθημά της. Συχνά μπερδεύουμε τον καλό σχεδιασμό ενός έργου με τον ακαδημαϊκό τρόπο. Αυτό είναι λάθος. Καλό σχέδιο είναι εκείνο που είναι συνεπές ως προς τον εαυτό του, δηλαδή δεν έρχεται σε σύγκρουση με τα υπόλοιπα στοιχεία που συντάσσουν την εικόνα, ώστε να δημιουργείται σύγχυση, όπως όταν

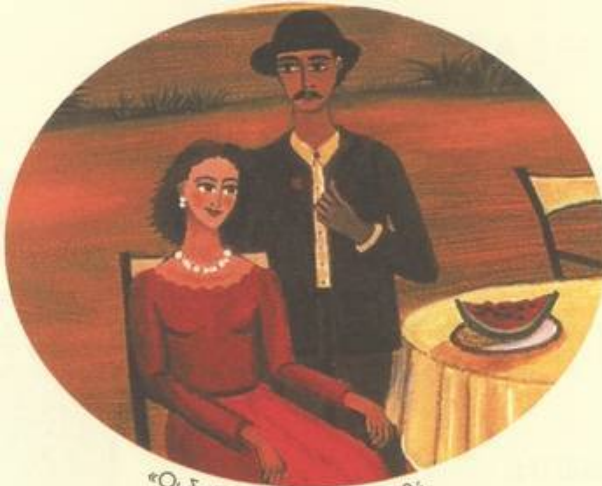
υπάρχει π.χ. διαφορετική σχεδιαστική αντίληψη από την χρωματική και την συνθετική. Ετσι οι ζωγραφίες της είναι πειστικές γιατί υπάρχει συνέπεια των μορφοπλαστικών στοιχείων με το περιεχόμενο της ζωγραφιάς.

Οι μελαγχολικές κυρίες, οι νωχελικές με τους μακριούς λαιμούς, με τα ονειροπόλα και λυπημένα μάτια, ταυτίζονται με το ανεκπλήρωτο των δικών μου επιθυμιών. Το νησί, αυτό που ζωγραφίζει με τόσες παραλλαγές, το βουνό αυτό με την πλούσια βλάστηση, τα παλαιά σπίτια με τις βεράντες και τις αυλές δεν υπήρξαν ποτέ. Δεν είναι ούτε στη Λέσβο, ούτε στο Πήλιο, ούτε στο πατρικό της σπίτι. Υπάρχουν στον τόπο της φαντασίωσης των παιδικών της χρόνων, τότε που η επιθυμία της, ασχημάτιστη ακόμη, είχε το σχήμα της αναμονής. Δεν διηγείται λοιπόν ούτε γάμους, ούτε πανηγύρια, ούτε καν στιγμές της καθημερινότητας. Αυτές οι παρουσίες, μας περιμένουν για να τις χαρούμε έξω από τον χρόνο. Ανήκουν σε ένα κόσμο, που είναι όμοιος με τον δικό μας που απουσιάζουν οι αντιφάσεις και οι αντιθέσεις του. Ένα κόσμο που όλα συνομιλούν ποιητικά και συνυπάρχουν.

Χρόνης ΜΠΟΤΣΟΓΛΟΥ
τ. Πρύτανης Α.Σ.Κ.Τ.

Κοπέλα με λευκό φόρεμα λάδι σε καμβά, 40X80 cm

«Οι δύο τους...» λάδι σε καμβά

Η γοητεία της στοχαστικής απλότητας

ΙΑ ΜΙΑ ΑΚΟΜΑ ΦΟΡΑ

επιχειρώ να γράψω κάτι για τη ζωγραφική της Νίκης Ελευθεριάδη.

Ειλικρινά αναρωτιέμαι αν ο καλύτερος τρόπος για να την προσεγγίσει κανείς είναι μέσα από αναλύσεις, σχήματα, κατηγορίες και ορισμούς.

Ίσως ταιριάζει περισσότερο ν' αφήσει κανείς το βλέμμα ν' αγκαλιάσει ελεύθερο και ανεπηρέαστο τις χαριτωμένες της εικόνες. Να παρασυρθεί από την ακαταμάχητη γοητεία τους και να μοιραστεί μαζί της τη χαρά που ένιωσε, χωρίς αμφιβολία, ζωγραφίζοντάς τις. Να απολαύσει τη γαλήνια απλότητα της καθημερινότητας, αλλά και τη γλυκόπικρη γεύση της νοσταλγίας. Τη μοναδική αίσθηση της ξεγνοιασιάς, της κάθε στιγμής στην εξοχή. Η ομορφιά του φυσικού περιγύρου και κάποιες μορφολογικές ομοιότητες είναι ίσως οι συνδυαστικοί κρίκοι ανάμεσα στα τοπία από την Πέτρα και το Πήλιο.

Η διάχυτη ανάγκη της φυγής από την αγχώδη πραγματικότητα της ζωής στη μεγαλούπολη τις εμψυχώνει και τις ζωντανεύει με περισσή ευαισθησία και συγκίνηση. Κάθε πολύτιμη στιγμή άπαυλας από τον καθημερινό αγώνα παίρνει άλλες, παραμυθένιες διαστάσεις. Η ματιά της γυρεύει άπληστο να αιχμαλωτίσει και να αποτυπώσει τη φευγαλέα μαγεία της. Η πιστή απεικόνιση δεν έχει για καμία σημασία. Η αρκετά σχηματική γραφή της, είναι αφοπλιστικά προσωπική, γοητευτική και περίτεχνη στην κάποια απλοϊκότητά της.

Η Νίκη έχει μια εκπληκτική ικανότητα να ζεί με όλη τους την ένταση και να

αξιοποιεί ζωγραφικά τις ανεπαίσθητες διαφορές της κάθε εικόνας, που βλέπει καθημερινά από το παράθυρο, ή αναπλάθει χαρακτηριστικά με τα μάτια της ψυχής. Ανακαλύπτει και ανασυνθέτει το κάθε κομμάτι του δικού της κόσμου, ανατρέχει σε βιώματα της παιδικής και εφηβικής της ηλικίας στην Πέτρα με όλη τη γνώση και τις εμπειρίες των κατοπινών χρόνων.

Στην τελευταία δουλειά της κυριαρχούν τα τοπία με μία αξιοσημείωτη διεύρυνση της χρωματικής κλίμακας, και εντυπωσιακές σχεδιαστικές και συνθετικές αρετές. Οι πλούσιες αποχρώσεις του πράσινου, το έντονο γαλαζοπράσινο της θάλασσας, η διαφοροποίηση του φωτός ανάλογα με την ώρα της μέρας, αποτελούν καινούργια στοιχεία. Το γυναικείο πορτραίτο με τη χαριτωμένη αφέλεια και σοβαρότητα και τη λεπτομερειακή απόδοση των ενδυματολογικών στοιχείων, εντυπωσιάζει με την ιδιότυπη εκφραστικότητά του. Οι γνωστές και από παλιότερα λυγρόκορμες γυναικείες φιγούρες, που έχουν συνήθως τα ίδια χαρακτηριστικά, εμψυχώνουν και πάλι αρκετούς πίνακες, όπου όμως το τοπίο έχει την κυρίαρχη θέση. Ατενίζουν ήρεμα και ρεμβαστικά τη φύση, ή κάθονται στο τραπέζι και ετοιμάζονται να γευτούν φρούτα και κρασί. Απολαμβάνουν απροβλημάτιστες τις απλές καθημερινές χαρές.

Η ζωγραφική της Νίκης Ελευθεριάδη καθρεφτίζει όλη τη χαρά και την πληρότητα της ζωής σ' ένα πανέμορφο χωριό, μακριά από βάσανα και έγνοιες.

Αγγέλα ΤΑΜΒΑΚΗ
Επιμελήτρια Εθνικής Πινακοθήκης

Σελήνη, 4 ημερών

λάδι σε καμβά, 50X25 cm

Η Νίκη Ελευθεριάδη γεννήθηκε στην Πέτρα της Λέσβου το 1954. Σπούδασε γραφικές τέχνες, διακόσμηση στην Ελλάδα και πλαστικές τέχνες στο Πανεπιστήμιο Paris VIII.

Για το ζωγραφικό της έργο έχουν γραφτεί πολλά δοκίμια και κριτικές, μερικές από τις οποίες υπογράφουν οι Β. Σπηλιάδη, Ν. Ηλιοπούλου - Ρογκάν, Σ. Λυδάκης, Α. Ταμβάκη, Χρ. Μπότσογλου κ.ά.

Έχει κάνει 40 ατομικές εκθέσεις και συμμετείχε σε πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό.

Έργα της βρίσκονται σε εθνικές πινακοθήκες και ιδιωτικές συλλογές.

Νίκος ΠΕΡΕΛΗΣ

σκηνοδότης

Ο Νίκος Περέλης γεννήθηκε το 1940 στη Μυτιλήνη. Είναι θεατρικός συγγραφέας και σκηνοθέτης

ΠΡΩΤΟΣ ΗΧΟΣ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ είναι η ΣΙΩΠΗ.

Η πολυσημία της θεατρικής σιωπής δημιουργεί σκηνικό γεγονός, που παράγει δράση και ζωή.

Ο ουσιαστικός, όμως, θεατρικός ήχος είναι ο ΛΟΓΟΣ.

Δηλαδή, η Γλώσσα. Η εναλλαγή Λόγου και Σιωπής, είναι μια ηχητική και μουσική παρτιτούρα, που αναγάγει το θεατρικό δρώμενο σε Συμφωνία (και πολλές φορές σε παραφωνία).

Το θέατρο είναι ο καθρέφτης της κοινωνίας, αντανakλά την εικόνα της. Συνθέτει και παρουσιάζει την εικόνα του πολιτισμού, μέσα στον οποίο γεννιέται και δρα. Η εικόνα της θεατρικής αναπαράστασης, λειτουργεί ως μέσον αυτογνωσίας των πολιτών και διαμορφώνει συνειδήσεις. Η Συνείδηση που δημιουργεί το θέατρο, πραγματώνεται μέσα από τον ήχο, δηλαδή με την καλλιέργεια της Γλώσσας και με τη συντήρηση της Μνήμης, από τη μια μεριά - και από την άλλη, με την ένωση του σώματος και της ψυχής του ηθοποιού. Η καταλυτική εικόνα της θεατρικής αναπαράστασης, είναι ο ηθοποιός επί σκηνής. Το σώμα του ηθοποιού, είναι το κυρίαρχο σημείο κάθε θεατρικής εικόνας. Η εικονικότητα είναι το βασικό χαρακτηριστικό κάθε θεατρικού σημείου που στηρίζεται στη βασική εικόνα του σώματος και στη φωνή του ηθοποιού. Αυτό ισχύει κυρίως, για τα οπτικά σημεία του παραδοσιακού αστικού θεάτρου της ψευδαίσθησης. Ο ήχος και η εικόνα στο θέατρο είναι «γλώσσες», σημειακά συστήματα, για να επικοινωνούν τα δυο μέρη, η σκηνή και η πλατεία. Για να δημιουργηθεί θεατρική κοινότητα, πρέπει καλλιτέχνες και θεατές κάπου να συναντιούνται. Το θέατρο ως

πολιτική - κοινωνική - καλλιτεχνική πράξη, είναι σύναξη, συνύπαρξη, ανταλλαγή, συνεργασία. Ενώνει τους πολίτες. Στο θέατρο η Πόλις είναι παρούσα. Δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει την οντότητα και ολότητα των δυο μερών, που περιέχουν στοιχεία που τείνουν να γίνουν ένα. Αυτή η ενότητα, επιτυγχάνεται με πολλούς τρόπους, κυρίως, όμως, με τον ήχο, με τον Λόγο. Η γλώσσα της εικόνας και η γλώσσα του Προσώπου, έχουν την ξεχωριστή και αποφασιστική θέση, στο θεατρικό παιχνίδι. Η γλώσσα των λέξεων και οι ίδιες οι λέξεις είναι, πάνω απ' όλα, συμβάσεις, συμβατικές οντότητες, πλασμένες από τον άνθρωπο εν κοινωνία, για να επι-κοινωνεί με τους άλλους. Η λέξη έχει ένα συμβατικό

περιεχόμενο, σταθερό και κοινό για όλους, που καθιστά δυνατή τη συνεννόηση. Η εικόνα δεν έχει, από τη φύση της, αυτή τη συμβατικότητα. Γι' αυτό προχωρεί πέρα από τα όρια, χωρίς δέσμευση στις συμβάσεις. Η πολυσημία της εικόνας, την διαφορίζει από την μονοσημία της λέξης. Η σκηνική τέχνη πρέπει να είναι δημιουργική, έντεχνη εξεικόνιση και όχι απλή φωτογραφική απεικόνιση. Η εικόνα της πραγματικότητας δεν αναπαράγεται, αλλά συντελείται επί σκηνής με τα δικά της μέσα, με την εκφραστικότητα, με τον λόγο, με την αποκάλυψη του ηθοποιού, με τις σιωπές, με το φως και το σκοτάδι. Με την σκηνική νύξη, περνάμε από το πεπερασμένο στο απέραντο των λεξικών δηλώσεων και στο άπειρο των ηχητικών δηλώσεων και παραδηλώσεων. Είναι η μαγεία ενός συστήματος, που κάνει τον άνθρωπο να επικοινωνεί μέσα από τις λέξεις και τις εικόνες, σε ένα συγκεκριμένο χώρο, συνεργαζόμενος και συναισθανόμενος.

Δημιουργός στο θέατρο είναι αυτός που παίρνει έναν ήχο, ένα όνειρο, μια σκέψη και τα κάνει πραγματικότητα, τα εικονοποιεί και τα τοποθετεί σε δράση και σύγκρουση.

Μ' αυτόν τον τρόπο δημιουργεί μια νέα πραγματικότητα, που είναι ένας σοβαρός Λόγος για να επικοινωνήσουμε με τους άλλους.

Αν υποφέρουμε από το γεγονός, ότι το θέατρο είναι κάτι προσωρινό και φθαρτό (ως παράσταση), παρηγοριόμαστε από τη δυναμική που έχει να πείθει και να οδηγεί, μέσα από τη Φαντασία, το Λόγο και την Εικόνα, στα λημέρια της εθνικής συνείδησης και του Πολιτικού ήθους και να υποβι-

Ήχος και Εικόνα στη Θεατρική Αναπαράσταση

βάζει τη διαβρωτική ρουτίνα των ανήθικων και ύπουλων μέσων μαζικής επικοινωνίας. Ο ήχος και η εικόνα του θεάτρου, έχουν άλλη ποιότητα και άλλο στόχο, από τ' αντίστοιχα των μαζικών μέσων. Το θέατρο, η μουσική, η ποίηση, η ζωγραφική μπορούν κάθε φορά ν' ανακαλύπτουν και να δείχνουν στον κόσμο την ελπίδα, τον χώρο και τον χρόνο όπου είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί το όνειρο του καθενός μας και το όνειρο του έθνους μας. Οι Έλληνες ζουν με τον ήχο και την εικόνα, διασκεδάζουν με τον λόγο, προσπαθούν ν' ανακαλύψουν παντού την ομιλία. Γι' αυτό υπάρχουν τόσα θέατρα στη χώρα μας. Σ' αυτή τη χώρα υπάρχει η ανάγκη της φωνής, της παρουσίας του άλλου, της εγγύτητας. Η υποκατάσταση της ομιλίας ισοδυναμεί με θάνατο στον ελληνικό πολιτισμό. Το ζήτημα είναι να βρούμε τον τρόπο ν' ακούμε τον ήχο που φωλιάζει στη σιωπή. Ο κατελιμμένος χώρος αποτελεί την υφή της ουσιαστικής εικόνας.

Σήμερα που ζούμε σε μια εποχή αποσύνθεσης και δυσπιστίας απέναντι στο Λόγο, ο διάλογος φαίνεται ως προϊόν υποκειμενικότητας. Το θέατρο οφείλει να αποδείξει δια του Λόγου του, ότι υπάρχει «αντικειμενική» αλήθεια, φτάνει να αποδεικνύεται. Σε λίγο οι Λέξεις και οι Εικόνες, ο Λόγος και το Αίσθημα, θα συνδέσουν τους πληθυσμούς του νέου αρχιπελάγους που δημιουργείται γύρω μας και θα συνδέσουν όλα τα επί μέρους αυτής της χώρας. Το θέατρο θα είναι πάντα ο αντίλογος και η απειλή, αν δεν το αποτελματώσουν τα μαζικά μέσα ενημέρωσης. Γιατί εκπροσωπεί ό,τι επιδιώκουν να εξαφανίσουν οι δυνάμεις που βρίσκονται πίσω από τα μαζικά μέσα. Γιατί το θεατρικό γεγονός θα είναι πάντα μια αυτάρκης, ανθρώπινη συναλλαγή. Το θέατρο δεν είναι απλά η

τέχνη της μίμησης του ανθρώπου. Είναι μια αυθεντική τεχνική, χάρις στην οποία ένας άνθρωπος μιμείται την εικόνα του ανθρώπου. Η ανθρωπολογία, στο όνομα της τέχνης, φανέρωσε στον δυτικό άνθρωπο, τον άλ λ ο πολιτισμό, δηλαδή μιαν άλλη εικόνα του ανθρώπου, η οποία υπήρχε μέσα του από πάντα. Η μίμηση του κόσμου είναι άλλη μια γνώση του κόσμου, ένας τρόπος να περιγράψεις τον κόσμο. Η επιστήμη ονομάζει τον κόσμο και τον ανασύρει από την αφάνεια ή την αφασία, στον ορίζοντα της συ-

νείδησης και στα όρια του λόγου. Η τέχνη μιμείται τον κόσμο, δηλαδή μιλάει τη γλώσσα του κόσμου. Τέχνη και επιστήμη είναι δυο γλώσσες για τον άνθρωπο και τον κόσμο του. Το θέατρο είναι μια τέχνη πολύπλοκη και σύνθετη, είναι μια γλώσσα, μια δομή, σύστημα, τάξη και στρατηγική, Ήχος — σιωπή ή Λόγος, ανάσα ή ηχογραφία — και Εικόνα — Σώμα, παρουσία, σημειολογία, οριοθετούν τη **αναπαράσταση** σ' ένα παιχνίδι αισθήσεων, αναφορών, μεταμφιέσεων, κίνησης και ακινησίας, σ' ένα παιχνίδι ουτοπίας.

Χωρίς ουτοπική προεικασία, χωρίς να προ—πετά ως όνειρο του εαυτού της δεν μπορεί να υπάρξει ανθρωπότητα. Κι αυτή η ουτοπική προεικασία αντλεί τη δύναμη της από την πηγή της παραγωγικής ανάμνησης, απ' τους μύθους του ανθρώπινου γένους, από τη φαντασία. Το όνειρο θεωρείται, ως γλώσσα, προερχόμενο από στρώματα που βρίσκονται βαθύτερα από τα λόγια. Ο ήχος και η εικόνα της θεατρικής αναπαράστασης έχουν στο κέντρο τους τον **Ηθοποιό**. Αυτός που δεν θα εκφωνήσει μόνο, αλλά θα ζήσει τον Λόγο, αυτός που θα μετουσιωθεί σε κάτι άλλο, αυτός που θα επικοινωνήσει με βάση το Σώμα και την Ευαισθησία.

“ Το Θέατρο είναι μια αυθεντική τεχνική, χάρις στην οποία, ένας άνθρωπος μιμείται την εικόνα του ανθρώπου...”

Η ολοκληρωμένη σκηνική προσωπικότητα του Ηθοποιού, είναι αυτό που έχει ανάγκη αυτή τη στιγμή, το θεατρό μας και ο κόσμος μας. Μέσα σ' ένα σκληρό κι αλλοπρόσαλλο κόσμο, μέσα σε τρομαχτικές ανακατατάξεις στα πολιτικά, κοινωνικά, ηθικά κατεστημένα και μπροστά στο δέος του μέλλοντος, νομίζουμε

ότι το θέατρο οφείλει να σταθεί δίπλα στον Άνθρωπο μ' ανοιχτά χέρια και μ' ανοιχτή καρδιά. Τα σχήματα και οι μεθοδολογίες καταναλώνονται και επαναπροσδιορίζονται συνεχώς από τα τεχνικά μέσα (κιν / φος, video, τηλεόραση). Στο θέατρο ας μείνει απόφιος ο Άνθρωπος και το πεπρωμένο του, ας μείνει η ζωντανή στιγμή μιας βαθιάς επικοινωνίας και εμπειρίας.

Σήμερα, περισσότερο ίσως από κάθε άλλη φορά, έχουμε ύψιστο καθήκον να διαφυλάξουμε τον ανεκτίμητο θησαυρό της **γλώσσας** μας, σαν απαράγραπτο και αδιαφιλονίκητο στοιχείο της ταυτότητας μας και της παρουσίας μας στον πλανήτη, ειδικότερα τώρα, που οι συνηχείες της ευρωπαϊκής ορχήστρας θα συμπλέουν μέσα στους γλωσσικούς μας μηχανισμούς.

Μέσα σε μια εποχή εξόχως μηχανιστική και απάνθρωπη, το θέατρο πρέπει να έχει ως όριό του την ένωση των ανθρώπων και την ανθρώπινη διάσταση του Λόγου και της Εικόνας. Αυτή θα είναι η περιπέτεια της σύγχρονης θεατρικής ουτοπίας.

ΣΤΙΓΜΕΣ

Η Θεατρική Ομάδα του ΦΟΜ

παρουσίασε μέσα στο 2009, στην Ερεσό, Χίο και Μυτιλήνη

- μια σπονδυλωτή παράσταση διαφορετική από τις άλλες,
- μ' έναν ιδιαίτερο τρόπο απόδοσης και αποτύπωσης της σύγχρονης ελληνικής, και όχι μόνο, πραγματικότητας,
- είκοσι πέντε ολιγόλεπτες «στιγμές» που δίνουν το μήνυμά τους...
...σκιαγραφούν τα προβλήματα των καιρών...
...τις συνήθειες, την αποξένωση,...
...τη θέση της ανθρωπιάς, του συναισθήματος.

Φωτογραφίες: Γιώργος Κωνσταντακέλης

Ο σκηνοθέτης **Ανδρέας Σεφτελής** σημειώνει:

Ξεκινήσαμε να δουλεύουμε τη σπονδυλωτή παράσταση «στιγμές» στις αρχές του χρόνου. μετά από την επιλογή των θεμάτων, την ανάλυση και την επεξεργασία τους από τα μέλη της ομάδας, ακολούθησε μια μεγάλη περίοδο

δουλειάς με αυτοσχεδιασμούς, η οποία οδήγησε στην «τελική» μορφοποίηση των κομματιών - «στιγμών».

Η μορφοποίηση βέβαια είναι «τελική» μόνο μέσα σε εισαγωγικά, καθώς όλη η διαδικασία αποτελεί μια «εργασία εν εξέλιξη», η οποία είναι συνεχώς αναθεωρήσιμη

και μεταλλασσόμενη.

Αυτό έχει να κάνει τόσο με τον τρόπο δουλειάς που επέλεξε η ομάδα, όσο και με την θεματολογία των «στιγμών» η οποία έχει αντληθεί μέσα από κωμικά ή δραματικά «θέματα» της σύγχρονης ζωής, είτε προσωπικού, είτε ευρύτερου κοινωνικού προβληματισμού.

Σε αυτό το σημείο βέβαια έγκειται και η πρωτοτυπία της παράστασης, καθώς η ομάδα αυτή τη φορά επέλεξε να μη δουλέψει πάνω σε υπάρχον κείμενο, αλλά η ίδια δόμησε το σώμα και την εξέλιξη του κάθε θέματος...

Συντελεστές

Σκηνοθεσία, φωτισμοί: Ανδρέας Σεφτελής
Κοστούμια: Ευαγγελία Τζαφέρη
Επιλογή μουσικής: Λιλή Σαμαρίδου
Φωτο εξωφύλλου προγράμματος: Στράτος Βουγιούκας
Η δραματουργική επεξεργασία και η σύνθεση των «στιγμών» έγινε από όλη την ομάδα.

Διανομή

Αντώνης Μιλωνάκης, Μάριος Σπανός, Κατερίνα Σαμιώτη, Θέμης Οσμάνλης, Κατερίνα Κουτσομήτη, Κάρλα Ισιδώρου, Στράτος Βουγιούκας, Τζαφάρ Χαϊνταρί, Ντέσσυ Κομνηνού, Ευαγγελία Τζαφέρη, Λιλή Σαμαρίδου, Δημήτρης Καμπάς, Μάγδα Δεδούση.

* Επανάληψη παραστάσεων: Άνοιξη 2010

Ένα χειροκρότημα για τον Τζαφάρ

Ο νεαρός πρόσφυγας από το Αφγανιστάν έγινε ηθοποιός στη Μυτιλήνη

«Όταν ο κόσμος έρχεται μετά την παράσταση για να μου δώσει τα συγχαρητήριά του, νιώθω ότι δεν είμαι μόνος». Με αυτά τα λόγια, ο νεαρός Αφγανός Τζαφάρ Χαϊνταρί περιγράφει την εμπειρία του από την πρώτη συμμετοχή του σε θεατρική παράσταση.

TA NEA
www.tanea.gr
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2009
ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Της Πέλλης Γιακουμή

ρόκειται για την παράσταση «Στιγμές» που παρουσιάζει η θεατρική ομάδα του Φιλοτεχνικού Ομίλου Μυτιλήνης.

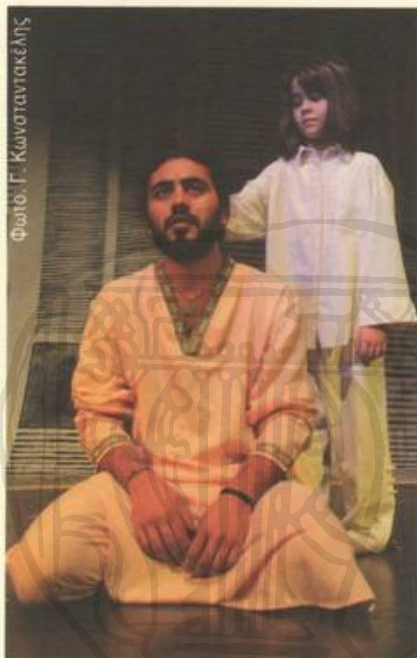
Βασίζεται σε κείμενα που έχει γράψει ομάδα συντελεστών της παράστα-

σης και μέσα από ένα «κολάζ» θεατρικών σκηνών που παρουσιάζουν στιγμές της καθημερινότητας. «Είναι στιγμιότυπα που βασίζονται σε θέματα που αφορούν την καθημερινή ζωή, όπως το θέμα του ρατσισμού που βιώνουν οι μετανάστες που φθάνουν στο νησί μας», λέει ο σκηνοθέτης της παράστασης Ανδρέας Σεφτελής.

«Τα κείμενα γράφτηκαν πριν από περίπου ένα χρόνο, όμως αποδείχθηκαν προφητικά όσον αφορά το κομμάτι των προσφύγων, αφού οι εξελίξεις με τις συνθήκες στο κέντρο κράτησης στην Παγανή, τις εξεγέρσεις και τον πρόσφατο πνιγμό τόσων ανθρώπων ανοικτά του νησιού μάς πρόλαβαν. Ο κόσμος είναι πολύ ευαισθητοποιημένος και το δείχνει στο τέλος της παράστασης με το θερμό χειροκρότημά του», τονίζει ο κ. Σεφτελής.

Πέντε χρόνια στην Ελλάδα

Ο Τζαφάρ ζει εδώ και πέντε χρόνια στην Ελλάδα. Τα δύο τελευταία έχει εγκατασταθεί στη Μυτιλήνη. Μιλάει πολύ καλά ελληνικά και εργάζεται ως διερμηνέας στο Κέντρο Ανηλίκων της Αγιάσου, ενώ συχνά καλείται να κα-

Φωτο: Γ. Κωνσταντάκης
Ο Τζαφάρ εμφανίζεται σε δύο σκηνές οι οποίες καυτηριάζουν τον ρατσισμό και την περιφρόνηση που βιώνουν οι μετανάστες

λύψει ανάγκες για χρέη διερμηνέα στο Δικαστήριο, στην Αστυνομία και όπου αλλού χρειαστεί.

Από την πρώτη στιγμή που εγκαταστάθηκε στο νησί θέλησε να καλλιεργήσει την αγάπη του για το θέατρο και πήγε να παρακολουθήσει μαθήματα θεάτρου, με τη θεατρική ομάδα ΦΟΜ «Θεόφιλος». Αυτές τις ημέρες εμφανίζεται πρώτη φορά στο κοινό με την παράσταση «Στιγμές». Ο Τζαφάρ εμφανίζεται σε δύο σκηνές, οι οποίες καυτηριάζουν τον ρατσισμό και την περιφρόνηση που βιώνουν οι μετανάστες. Στη μια σκηνή βρίσκεται σε χώρο αναμονής ενός νοσοκομείου. Αντιμετωπίζει τα εχθρικά βλέμματα κάποιων που έρχονται και τον αναγκάζουν ν' αλλάξει θέση και, στο τέλος να καθίσει στο πάτωμα, αφού του δίνουν να καταλάβει, ότι δεν πρέπει να κάθεται

δίπλα τους. Λίγο αργότερα, ένας γιατρός τους ανακοινώνει ότι, εκείνος που ήταν ο δότης μυελού των οστών και έσωσε τη ζωή του παιδιού τους, ήταν ο μετανάστης που περιφρόνησαν...

Σε μια άλλη σκηνή, περπατάει σε έναν πολυσύχναστο δρόμο. Οι περαστικοί τον σπρώχνουν, τον προσπερνούν και στο τέλος πέφτει κάτω. Κάποιος του δίνει χρήματα, περνώντας τον για ζητιάνο. Συνειδητοποιεί, πού ήταν, και πού βρέθηκε, και σαν παράπονο λέει ένα τραγούδι της πατρίδας του. Σαν όνειρο η μικρή του κόρη τον παίρνει από το χέρι και τον οδηγεί...

Ο νεαρός Αφγανός, όπως μας λέει, έχει βιώσει τέτοιου είδους αντιμετώπιση και γνωρίζει και από άλλους ομοεθνείς του, τί σημαίνει να μη γίνεσαι αποδεκτός ή να σε αντιμετωπίζουν εχθρικά. «Θυμάμαι μια φορά στον δρόμο πήγα να βοηθήσω μια ηλικιωμένη γυναίκα που κουβαλούσε τα ψώνια της, και εκείνη τρόμαξε και έβαλε τις φωνές. Νόμιζε ότι, επειδή ήμουν ξένος πήγα να την κλέψω και ότι να τη βοηθήσω. Της ζήτησα συγγνώμη, και έφυγα», λέει ο Τζαφάρ.

Αίτηση ασύλου

Περισσότερο όμως βιώνει την άρνηση και την περιφρόνηση από την επίσημη πολιτεία, καθώς εδώ και πέντε χρόνια δεν έχει γίνει ακόμη δεκτή η αίτηση ασύλου, που έχει καταθέσει. «Εχω αποφασίσει ότι θέλω να μείνω στην Ελλάδα. Η Ελλάδα δεν έχει αποφασίσει να με δεχθεί», λέει χαρακτηριστικά. Θέλει να μείνει μόνιμα και να συνεχίσει να εργάζεται στη Μυτιλήνη. Η οικογένειά του, οι γονείς και τα αδέρφια του ζουν στο Ιράν, και κάποια μέρα θα ήθελε, αν όλα πάνε καλά με την αίτηση ασύλου του, να τους φέρει κοντά του...

Στρατής ΜΟΥΦΛΟΥΖΕΛΗΣ

* Μουφλού *

Παράθυρο

Υφώθηκαν οι παντιέρες,
ξεδιπλώθηκαν τα φλάμπουρα.
Κόμβαρα ηχούν...
Ανοίγω το παράθυρο...
«Ορθρος βαθύς»
Μετρώ τις βαρκούλες στον κόλπο,
ως τότε ανενεργός;
Ανάβω το γκαζάκι...
Ψήνω καφέ.

25 του Δεκέμβρη

Χριστουγεννιάτικη βιτρίνα
Χρυσοστόλιστη.
Με χίλια δυό στολίδια
με χίλιες λικουδιές.
Περνάνε τα παιδιά
και τη χαζεύουν.
Απ' όλα έχει...
Τίποτα δεν της λείπει
Μόνο μια πετριά...

Γλυκανάλατα

Άχρωμα τα χείλη σου,
χλωμά ξεθωριασμένα.
Δαγκώνω τα δικά μου
και σε φιλώ.
Τα βάφω κόκκινα.
.....

Γιατί τόσο αίμα σε τούτο τ' όνειρο;
γιατί το κόκκινο μελάνι
στο ροζ χαρτί;
Μη τάχα πρέπει
σεντιόνια κόκκινα να στρώνεις
στο ξεπαρθένεμά σου;

Απ' το περβάζι
ενός ανενεργού
ποιητή

Ο Στρατής Μουφλουζέλλης (με λογοτεχνικό ψευδώνυμο Μουφλού) γεννήθηκε στη Μυτιλήνη το 1945. Στα λεσβιακά Γράμματα εμφανίζεται με χρονογραφήματα στον τοπικό Τύπο. Επίσης, δημοσιεύει λογοτεχνικά κείμενα (Διηγήματα, ποιήματα κ.ά.) σε περιοδικές εκδόσεις κι άλλα έντυπα. Στην γνωστή Ομάδα των «Καφελογίων» της Μυτιλήνης συμμετέχει, από της ιδρύσεώς της μέχρι και σήμερα, δυναμικά, καταθέτοντας τον σπιρτόζο, ξεχωριστό σατιρικό του λόγο. Η γραφή του Μουφλού, μέσα από έναν ανάλαφρο αυτοσαρκασμό διοχετεύει ηχηρές σιωπές για τα γύρω μικρά και μεγάλα της εγκιβωτισμένης μας ζωής....

Περ.Μ.

ΜΑΡΙΑΝΘΟΥΛΑ ΠΡΙΜΟΥ – ΣΟΥΓΙΟΥΛΤΖΗ

Η Ζωγράφος της Μυτιλήνης

Πορτρέτο της Μαρνανθούλας Έργο: Άντ. Πρωτοπάτση

Με συγκίνηση θυμάμαι, τη φίλη μου Μαρνανθούλα, τότε, στο ατελιέ της, στο σπίτι της, στην οδό Ε. Βοστανή 12, της Μυτιλήνης. Εκεί, που σε στιγμές ευφροσύνης, φιλοτεχνούσε, εκ του φυσικού, το πορτραίτο μου, ένα έργο της εμπνευσμένο, εν μέσω απαγγελιών ποιημάτων μου, και μουσικών γαλήνιων ακουσμάτων...

Θυμάμαι, τις εκθέσεις ζωγραφικής της Μαρνανθούλας, μέσα στα ωραία σαλόνια του σπιτιού της, τότε, που ο ΦΟΜ, και εγώ προσωπικά, διοργανώναμε, εθελοντικά, με μεράκι και πολλή αγάπη...

Η Μαρνανθούλα, δεν ήταν μόνο μια «εντυπωσιακή» (ιμπρεσιονιστική) ζωγράφος, που'χε την τύχη στα νιάτα της να μυηθεί στον κόσμο των χρωμάτων από σπουδαίους δασκάλους (Άντ. Πρωτοπάτση, Στρ. Γαβαλά, Δημ. Παγίδα), αλλά πάνω απ' όλα, ήταν ο άνθρωπος των ανοιχτών οριζόντων, της αισθαντικής ατμόσφαιρας, των ψυχικών προσεγγίσεων...

Τα αγαπημένα πρόσωπα της οικογένειάς της, που ακριβοδίκαια, υπεραγαπούσε, αλλά και οι τόσοι και τόσοι φίλοι και φίλες της, από απλούς ξωμάχους μέχρι και ξακουστούς καλλιτέχνες, ανθρώπους στα Γράμματα και στην Επιστήμη, λόγιους και συγγραφείς, ήταν για τη ζωγράφο Μαρνανθούλα διαμαντοστόλισμα καρδιάς.

Όλοι τους, ήταν πάντα καλοδεχούμενοι, με μια απλόχερη, ανυπόκριτη χαρά κι' αγάπη' στο σπίτι της - ατελιέ - για έναν καφέ, για μια στοχαστική βεγγέρα ή για μια ποιητική βραδιά...

έτσι, απλά, ανθρώπινα...

Κι' ύστερα'

γιατί και πώς φεύγουν
οι άνθρωποι από κοντά μας,
έτσι ανεπαίσθητα, έτσι σαν αεράκι
σε Πάσχα του Απριλίου, σαν
σιωπή σε πρωτοβρόχι του Σεπτεμβρίου...
Πώς, φεύγουν οι αγαπημένοι μας
έτσι, απρόσμενα, πώς ταξιδεύουν,
σαν την καλή μας φίλη Μαρνανθούλα
σε κάποια νύχτα του Δεκέμβρη'
για το μεγάλο δίχως γυρισμό
ταξίδι - τραγούδι της ψυχής!...

Ω, πώς την βλέπω, Θεέ μου'
να οδεύει περιχαρής, προς Σέ
με όλα τα σύνεργά της
αναζητώντας για να 'βρεί'
μεσ' τη μεγάλη «Σόναξη»
στον Παραδείσιο το περβόλι,
δικούς της τόσοι αγαπημένους
φίλους τού «Χτες» δημιουργούς,
για να τους ζωγραφίσει τώρα,
με χρώματά Σου «εδεμικά»
μες στο «ανέσπερό» Σου φως
όπως, και τους αξίζει!...

Περικλής ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ '09 έφυγε, πλήρης ημερών, από τα εγκόσμια, η ευαίσθητη και πάντα γλυκύτατη Μαρνανθούλα Πρίμου - Σούγιουλιτση, η ζωγράφος των ειδυλλιακών, λεοβιακών τοπίων, των αυγινών φωτισμών, και των σιωπηλών δειλινών του νησιού μας, της Μυτιλήνης...

Απλή και ταπεινή στον χαρακτήρα, με μια αρχοντική αξιοπρέπεια, και με ένα πάντα εαρινό χαμόγελο καλοσύνης και ευπρόσδεκτης υποδοχής, η Μαρνανθούλα απλόχερα μας χάριζε μες στη ζωγραφική της ρέμβη, την πρώτη και μοναδική ομορφιά του κόσμου τούτου...

το φως!...

Το φευγαλέο της ματιάς εκείνης φως, με τις πολυσιδεείς του διαθλάσεις στο μπλε - γαλάζιο της θάλασσας, στο πράσινο - ασημί των ελαιώνων, στις ξεχασμένες ώρες των λεοβιακών πύργων, στις πανδαισίες των κήπων και των λουλουδιών, στις άγουρες ερωτικές σιλουέτες των κοριτσιών, που όλο ξεφεύγουν μέσα απ' τ' ανοιξιάτικα βλέμματα των αγοριών, στους στοχασμούς των γερόντων, για τη ζωή που πάντα φεύγει, και πάντα εδώ κάτω μένει...

ΛΗΜΑΡΧΙΑΚΟΣ ΚΗΠΟΣ
Square Municipal.

newspaper

*Από τον Κήπο τον δεμένο με την ιστορία του τόπου μας
κρατήσαμε τα καλύτερα.
Εας τα προσφέρουμε, για να γράψουμε τη δική μας ιστορία...*

ΦΟΜ 1977

Κήπος